

POLLEKE'S KERSTDAG

Polleke wilde zoo geerne Kerstdag vieren en hij wist niette, hoe het te doen.

Zestig jaarkens lang had hij op Heiligen Avond het Kindeke gewiegd in zijn parochiekerk en na de vroegmesse bij Cieske in het café kaart gespeeld tot zijne kop berstte van de pintekens bier en de druppelkens. Zoo tegen den noen was hij dan naar zijn huizeke gesukkeld, dat aan den rand van den Kluisberg lag. En 't was ook wel ne keer gebeurd, dat hij niet wijder was gekomen dan het gemeentehuis, waar het politiekot onder lag...

Maar nu? Neen, zulle! Hij had er geen goesting¹⁾ in, om het kindeke te gaon wiegen.

Zijn gebuur, madamke Renterghem, ne weeuwe, had hem gezeid, dat al dat wiegen van ne puppeke toch geen gratie bracht bij God. Zij ging naar de stad, waar ne kapelleke stond met ne groote sperreboom er in, die vol keerskens hing en ne sortiment paster ne sermoen hield uit Gods Woord.

Polleke kotterde²⁾ zijn stove op en sloeg met zijn klakke het stof van den ijzeren pot en het schoofke, waarachter het vier lag te gloeien en te vlemmen. Hij vroeg zich af, wat dat Woord van God toch wel zijn kost!

De paster van de parochie had hem ne keer in den biechtstoel gezeid: „Polleke, blijf bij oe geloof, zulle! Doe oe plichten en het es genoeg en pas op veur oe gebuur! Zij es gevaarlijk veur oe ziele!”

Hij had het madamke verteld over de schuttinge van den hof heene, in den vroegen mergen. Zij had er om gelachen en gezeid:

„Polleke, zoede niet verhuizen? In het klooster van Sinte Josephke es er misschien nog ne kamerke veur oe!”

Joa, dat had dat vrouwmensch gezeid! Moar toch... dienne Kerstdag, hé...! Dienne Kerstdag...!

De klokken van de kerk sloegen het gebiem uit den toren. Het beierde over de daken en ook de bellekens van het klooster begosten te klingelen en te tjingelen.

Deur het venster kost hij de boeren uit hun kerren zien stappen, regelrecht op het Kerkplein. En de zusterkens uit het begijnenhof liepen getweeën in heur zwerte mantelkens in ne wijden booge om een beeldeke van het Heilig Herte heene, dat veur de kerkpoorte stond.

Polleke trok zijn veste³⁾ aan en zette zijn Zondagschen bolhoed op. Hij liep de deure uit en regelrecht op de kerke toe.

In het portaal stak hij zijn vingers in het wijwaterschaalke, dat in ne arduinen voet aan den muur hing, en sloeg zijn kruiske.

De locht van wierook en brendende keersen vlaagde hem tegemoet en boven zijnen kop ruischte het muziek van het orgel en het gebiem der klokken.

De koster had zijn blauwen rok aan met zelveren knoppen en galons. De fluweelen steekhoed stond recht op zijnen kop en in zijn hand hield hij de zelveren hellebaard, waaraan de gouwene⁴⁾ kwasten zwierden.

Hij lachte Polleke toe, gaf hem ne stoel, die onder het postuurke⁵⁾ van de Heilige Theresia stond, het schoone beeld, dat tegen de pilaar hing, midden in de kerke.

Boven het altaar brandde het roode lampke met het eeuwige licht er in veur het kastke met het heilig Sacrament. Polleke sloeg weer vol eerbied zijn kruiske en greep zijn paternosterke en zijn gebedenboek.

Maar op eenen keer peinsde hij van madamke Renterghem, die in ne kapelleke in de stad zat, woar Gods Woord wierd gelezen in de schoone Vloamsche tale en woar ne sperreboom stond, regelrecht gekapt uit het bosch van den Kluisberg.

Ne groot verlangen kwam in zijn herte op. Hij liep de kerke uit en het pleintje op.

In het café van Cieske zag hij den dienne al veur den toog staan en de glazekens gereed zetten, want na de messe zou het volk bij hem ne pinteke komen pakken en ne druppelke.

Moar Polleke salueerde hem alleen en liep het dorpke uit, den Steenweg op.

Op de Meerschen lag ne grijze nevel en de boomen stonden gelijk weggedoken in de locht.

Hij liep voors. Zijn schoenkloeffen⁶⁾ klopten op de kas-seien en dat laweid deed zijn herte deugd, want de eenzaamheid lag zoo zwaar om hem heene.

Hij naderde nu de stad en links vóór hem lag al de hooge muur van het katoenfabriek. Hier was de nevel niet meer zoo zwaar en grijs en ge kost beter uit oe oogen zien. Zwiingend liep Polleke voors, den Steenweg uit, de brugge over, de boulevard langs, die rond de citadelle slingerde. „Het es woar ook,” peinsde hij, „woar ligt dat kapelleke? Ik loop hier te wandelen en ik weet den weg niette!”

Hij keek rond en zag ne melkboer, die in den vroegen morgen zijn klanten afliep.

„Zeg ne keer,” vroeg hij, „ik zoek ne kapelleke...” De boer liet zijn koperen kanne weerom zakken in het gevlochten stroo van zijn kerreke en keek, gelijk ne dwoas, Polleke oan.

„Ne kapelleke zoekt de gij? Wel, mijnen vriend, d'r zijn er wel twintig in de stad. Zeg moar het welk gij hèn moet? Van de Augustijner? Van de Discalsen? Van Sinte Joseph of van de Clarissen? Ook niette? Wel, van Sinte Anneke misschien? Ook niette? Dan, es er nog Sinte Pieter en Onze Lieve Vrouwe van Bijstand.”

Polleke streek over zijnen kop en zei:

„Dat es het niette. Het es ne kapelleke, woar ne sortiment paster het Woordeke van God leest.”

„Dat kapelleke ken ik niette,” zei de boer, „ik ken ze alleene bij hulder heiligen noame. Kijk, in ons geloof heeft ieder kapelleke ne Heilige, hé, als patroon. Het zijn enkel de geuzen, die geen heiligen bezitten. Maor dat es vuiligheid, zulle! Die hèn ne kapelleke in ne oude danszoale ingericht. Peins ne keer! Ne kapelleke in de danszoale en geen heilige boven de deure!”

„Ik zal den dienne moeten hèn,” zei Polleke.

„Hewell! Loop de stroate uit en de veste op. Doar stoat het, zulle! Moar pas op, mijnen vriend, pas op!”

De boer schudde zijn kop en trok zijn peerdeke oan. Polleke liep de stroate uit en de veste op en hij had geluk, want hij botste als het ware regelrecht op de deure van de danszoale, woar ne grooten boek, in hout gekapt, boven hing. „Het Woord van God,” stond er op.

„Hier es het!” peinsde Polleke, en trok de deure open en hij verschoot er van...

't Was er pekkendonker. Alleen op het einde, op het verhoog, brandden wel honderd keerskens en hulder licht viel op zelveren bollekens en sterrekens, op het groen van ne sperreboom, op spreuken, die met roode letters op witten fond aan koordekens langs den muur hingen. En veur hem zaten wel honderd menschen en kinders, die van het duister uit opkeken naar het brendende keerslicht en naar de heere, die op het verhoog uit ne grooten boek las...

„en zij baarde haren eerstgeboren Zoon en wond Hem in doeken en leide Hem neder in de kribbe, omdat er voor hen geene plaats was in de herberg.”

„En daar waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld en hielden de nachtwacht over hunne kudde.”

Polleke zocht ne ploatske en zette zich op ne bankske, dat tegen den muur stond. Hij nam zijnen bolhoed af en lusterde:

„Eere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde, in de menschen een welbehagen.”

„En Maria bewaarde al deze woorden in heur herte!” Polleke dierf niet te asemen van eerbied. Hij zag, hoe de kinders oprezen en hoorde hulder stemmekens, die zongen: „Stille Nacht, Heilige Nacht...”

Het ruischte zoo schoone deur de ruimte en Polleke wierd er koud van en werm tegelijk, en telkens, als de heere op het verhoog uit den Boek las, sloot hij zijn oogen, om beter te kunnen hooren noar de woordekens, die hij zei.

Het kapelleke liep uit en er was iemand, die Polleke op de schoer klopte. Hij keerde zich omme en zag madamke Renterghem achter zich staan.

„Moar Polleke toch! Wat komde gij hier doen?” vroeg zij, „en hoe hedde het kapelleke zoo gevonden in de stad?”

„Mijn herte verlangde noar ne schoonen Kerstdag,” zei Polleke, „noar ne Kerstdag zonder menschenklap, ik weet niette, wat het es, moar d'r es zoo'n leeg gevoel in mijn herte. Ik moest aldeure moar peinzen oan het Woord van God.”

„Hedde het gehoord?” vroeg madamke. „Eere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde, in de menschen een welbehagen!”

„Joa, ik hoorde het en ik hoorde ook, dat Maria al deze woordekens in heur herte bewaarde, en als Maria dat gedaan heeft, zij, dan moet ik het ook doen.”

1) geen zin in. 2) pookte. 3) jas. 4) vergulden. 5) beeldje. 6) schoenen met houten zool.

Cieske verstond er hem niet oan. Polleke zijn glazeken bier stond nog op den toog. Al de klanten woaren na de messe hun glazeken komen hoalen, moar Polleke niette. . . „Woar es den dienne?“ vroeg hij aan het kosterke, die zijn pinteke dronk.

„Noar de stad gegoan,“ zei den dienne, „zoo uit de kerke weggehoopen, en ik had hem toch zoo'n schoon plaatske gegeven.“

Op dit momentje zagen zij Polleke over het kerkplein loopen. Hij liep rechtop en regelrecht op zijn huizeke aan en straalkens het café van Cieske voorbij.

„Dat es sterk!“ zei de caféhouder, „d'r es geen oogske veur mij bij!“

Hij tikte op de ruiten en toen Polleke opkeek, hief hij ne pinte bier in de hoogte en riep: „Santé!“

Maar Polleke zei niette en liep voors.

Tegen den oavond. . .

De klokken sloegen het Lof en een heel zacht sneeuwvalleke viokte er doorheene. De witte pluimkens smolten subiet op den grond; alleen in de richelkens van de vensters en de deuren kropen zij blank te goären tegen elkander aan.

Polleke zat bij zijn vier en in zijn handen lag het Woord van God, dat hij bij madamke Renterghem veur ne uurke had geleend. Hij las de woordekens van het lied der Engelen en het ruischte in zijn herte gelijk ne veld vol terwe in ne zomernacht.

Boven de schouwe hing het kruis van den Heiland.

Toen zei hij zoo stillekens veur zichzelf:

„Och, Heere, ik heb joar in joar uit oe gewiegd op Kerstnacht in de kerke en dag veur dag oe kruis gekust, en mijn herte bleef leeg gelijk ne uitgedronken glazeke.

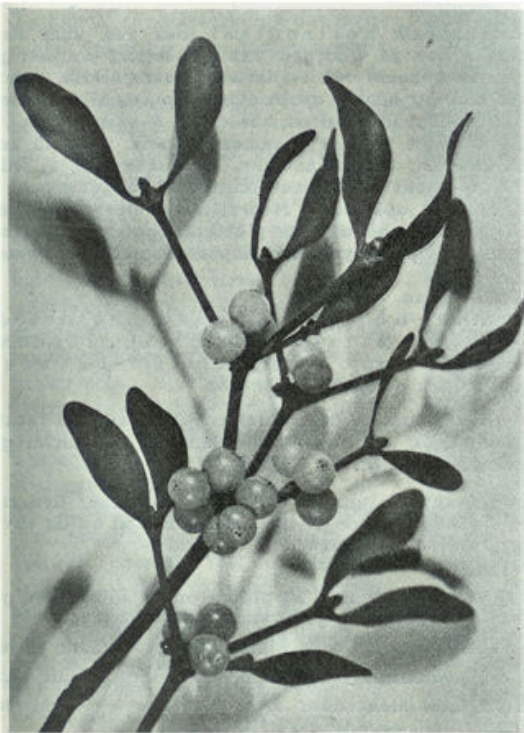
Moar nu verstoa ik het, want Gij hed het vol gegoten met oe woordekens, want Gij zijt op eerde gekomen, ook veur mij.“

W. Laatsman

FLORAKINDEREN IN KERSTTOOI

Het zijn wel enkele zeer bijzondere voortbrengselen van de natuur, die tegen Kerstmis volop gastvrijheid genieten in de woningen van rijk en arm.

Misteltakken, hulst en kerstrozen — ze vinden gemakkelijk hun weg naar de gedekte tafels, ze pronken in vazen, ze vullen de vensterbanken, worden verwerkt in bloemstuk-

Mistletoe

Hulst

ken van allerlei vorm en gedaante. Waarvoor zijn dat juist de uitverkorenen in het hartje van den winter en verdienen ze de voorkeur boven klimop, laurierkers, jeneverstruik, dwergmispel, enz.? De historie spreekt hier een woordje mee. Reeds de oude Germanen kenden den mistel of maretak, in Engeland genoemd mistletoe.

Als de herfststormen de boomen hadden ontbladerd, gebeurde het, dat een rondzwerfend Germaansch priester in het eenzame bosch in de kruin van een stevigen eik het wondergewas ontdekte. Natuurlijk kwam het uit de godenwereld en daarom was er groote vreugde bij het volk. Met groot ceremonieel sneed de voornaamste priester de takjes uit den boom, toonde ze den volke en deelde ten slotte stukjes er van uit aan de aanwezigen. Die brachten dan heil en geluk! Geen wonder, want immers waren de wonderbloeiende takken uit de godenwereld gevallen, hadden zich aan den heiligen eik vastgehecht en waren daar gegroeid! Zoo hebben de legenden een bovenaardschen stralenkrans geweven om het wonder van den maretak. De werkelijkheid is, dat de mistel of vogellijm een woekerplant is, die op niet minder dan zes en negentig boomen en struiken wordt aangetroffen.

De mistel onttrekt haar groeikracht uit den boom, waarop ze zich gevestigd heeft, vormt bloemknoppen, die de mooie witte besjes te voorschijn brengen.

Het kleverige sap van deze bessen maakt, dat de zaadjes blijven hangen aan lijstern, die verzot zijn op dezen heerlijken winterkost. Bij het wettten der snavels brengen ze deze kiemen over op andere takken, waardoor nieuw leven ontspruit en nieuwe maretakjes tot ontwikkeling komen.

In Zuid-Limburg, Noord-Brabant en sporadisch ook in Groningen treft men den mistel aan. Tirol is echter het land van belofte voor de mistletoe. In het midden van den winter zijn de bessen gerijpt. De misteldrank, uit tak en bes bereid, gold steeds als een middel tegen booze geesten. Zelfs een man als de beroemde Boerhave maakte van den drank gebruik als geneesmiddel tegen vallende ziekten. En nog leeft in onzen tijd de gedachte, dat marentakken geluk aan brengen.

En de hulst? Een legende verhaalt, dat uit de palmtakken, die op den weg werden verspreid, toen de Heere Jezus Zijn intocht deed in Jeruzalem, gedoornde hulsttakken sproten, die altijd groene bladeren droegen. Vandaar de